

Til lovforslag nr. L 49. Betænkning afgivet af Erhvervsudvalget den 10. december 1998

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af realkreditloven, lov om Dansk Landbrugs Realkreditfond, lov om ændring af forskellige skatte- og afgiftslove og pensionsafkastbeskatningsloven

(Tavshedspligt, partsbegreb, harmonisering af koncernregler, konvertering, regelforenklning af udlånsbestemmelser, ophævelse af afgiftsfritagelsen for indeksobligationer m.v.)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til økonomiministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Dansk Familielandbrug,
Dansk Landbrugs Realkreditfond,
De Danske Landboforeninger og
Nykredit.

Der er af økonomiministeren og af nogle mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Venstres, Det Konservative Folkepartis, Centrum-Demokraternes og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 2, 5, 8-11, 13-15, 19, 21-23 og 25-33 stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget, men vil stemme for de under nr. 1-4, 6-8, 12, 16-20, 24 og 32 stillede ændringsforslag.

Hvis det under nr. 20 stillede ændringsforslag forkastes, vil mindretallet stemme for de under nr. 21 og 22 stillede ændringsforslag.

Mindretallet er bekymret for, at lovforslaget vil blive brydelsen til enden for Dansk Land-

brugs Realkreditfond. Mindretallet ønsker ikke, at DLR's eneret til at belåne landbrugsejendomme på mellem 45-70 pct. af landbrugsejendommens værdi fjernes, da mindretallet finder, at det er en velegnet og velfungerende lånemulighed for især husmænd og mindre landbrug. Ligeledes er mindretallet bekymret for at ændre strukturen, fordi DLR ikke er omfattet af EU's direktiver på det finansielle marked, hvilket indebærer, at Folketinget kan fastsætte, hvilke regler DLR skal arbejde efter. Det giver en større frihed til at udlægge særlige opgaver inden for finansieringsområdet til DLR, uden at EU kan blande sig.

Et *andet mindretal* (Dansk Folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 2, 5, 8-11, 13-20, 23 og 25-33 stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (Enhedslistens medlem af udvalget) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget, men vil stemme for de under nr. 1-4, 6-8, 12, 16, 17, 19, 20, 24 og 32 stillede ændringsforslag.

Hvis de under nr. 16 og 17 stillede ændringsforslag forkastes, vil mindretallet stemme for det under nr. 18 stillede ændringsforslag.

Hvis det under nr. 20 stillede ændringsforslag forkastes, vil mindretallet stemme for de under nr. 21 og 22 stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 5, 8-11, 13-15, 18-20, 23 og 25-33 stillede ændringsforslag.

Hvis det under nr. 18 stillede ændringsforslag forkastes, vil mindretallet stemme for de under nr. 16 og 17 stillede ændringsforslag.

Hvis det under nr. 20 stillede ændringsforslag forkastes, vil mindretallet stemme for de under nr. 21 og 22 stillede ændringsforslag.

Mindretallet havde gerne set en fuldstændig ligestilling mellem DLR og de øvrige realkreditinstitutter, når det drejer sig om belåning af landbrugsejendomme. Mindretallet finder, at lovforslaget med de af ministeren stillede ændringsforslag er et skridt i den rigtige retning. Mindretallet finder det dog svært at se begrundelsen for ikke at gennemføre en fuldstændig ligestilling.

Et *femte mindretal* (Kristeligt Folkepartis medlem af udvalget) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget, men vil stemme for de under nr. 1-4, 6-8, 12, 18, 19, 21, 22, 24 og 32 stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Til § 1

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af et *mindretal* (EL og KRF):

1) I nr. 2 indsættes efter »§ 12, stk. 9,«: »§ 36, stk. 11,«.

Af *økonomiministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

2) Efter nr. 10 indsættes som nyt nummer:

»01. § 18 d, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Uanset stk. 1 kan interne revisions- eller vicerevisionschefer tillige være interne revisions- eller vicerevisionschefer i tilknyttede virksomheder.«

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af et *mindretal* (EL og KRF):

3) Nr. 13 affattes således:

»13. § 22, stk. 2, og § 23 ophæves.«

4) Nr. 14 affattes således:

»14. § 25 affattes således:

»§ 25. Den maksimale løbetid er 30 år, jf. dog stk. 2. Ved fastsættelse af lånets løbetid skal der tages hensyn til pantets forventede værdiforringelse og lånets afdragsprofil.

Stk. 2. Den maksimale løbetid er 35 år for lån til alment boligbyggeri, ungdomsboliger og private andelsboliger, såfremt långivningen sker på grundlag af tilsagn om støtte efter lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.«

Af *økonomiministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, V, KF, DF, CD, RV og FP):

5) I den under nr. 14 foreslåede affattelse af § 25 ændres »udamortiseres« til: »amortiseres«.

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af et *mindretal* (EL og KRF):

6) Efter nr. 14 indsættes som nyt nummer:

»02. Efter § 25 indsættes:

»§ 25 a. Lån til ejerboliger til helårsbrug og fritidshuse kan uanset den sikkerhedsmæssige placering ikke ydes, så de amortiseres langsommere end et 30-årigt lån, der amortiseres over løbetiden med en ydelse, som udgør en fast procentdel af hovedstolen (annuitetslån).«

7) I nr. 16 ændres »§§ 26-39« til: »§§ 26-35 og 37-39«.

Af *økonomiministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

8) I det under nr. 16 foreslåede § 26, stk. 2, udgår nr. 5.

Af *økonomiministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, V, KF, DF, CD, RV og FP):

9) I den under nr. 16 foreslåede § 26 indsættes som stk. 5:

»Stk. 5. Inden for en lånegrænse på 70 pct. kan der ydes lån til landbrugs- og skovbrugsejendomme, gartnerier m.v.«

10) I den under nr. 16 foreslåede § 27 udgår 2. pkt.

11) I den under nr. 19 foreslåede affattelse af § 42, stk. 1 og 2, affattes stk. 2 således:

»Stk. 2. Lån kan ydes på grundlag af en ideel anpart af en fast ejendom, såfremt der foreligger et tinglyst dokument, der knytter en tinglyst eksklusiv brugsret til anparten. Samtlige ad-

komsthavere til den ideelle anpart skal som debitor være påført pantebrevet.«

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af et *mindretal* (EL og KRF):

12) I den under nr. 21 foreslåede affattelse af § 52, stk. 1, ændres »§ 25« til: »§ 25 a«.

Af *økonomiministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, V, KF, DF, CD, RV og FP):

13) I den under nr. 21 foreslåede affattelse af § 52, stk. 1 og 2, udgår stk. 2.

Stk. 3-5 bliver herefter til stk. 2-4.

14) I det under nr. 23 foreslåede § 74, stk. 5, ændres »stk. 4« til: »stk. 2 og 4«.

15) I nr. 25 ændres »stk. 11 og 12« til: »11-13«, og efter det foreslåede § 77, stk. 12, indsættes som nyt stykke:

»Stk. 13. Finanstilsynet kan bestemme, at stk. 10 finder anvendelse i andre tilfælde, hvor realkreditinstitutter alene eller i fællesskab har en sådan direkte eller indirekte tilknytning til en virksomhed, at det må anses for påkrævet at anvende de nævnte regler.«

Af et *mindretal* (EL), tiltrådt af et *mindretal* (SF og DF):

16) Efter nr. 37 indsættes som nyt nummer:
»03. Efter kapitel 15 indsættes som nyt kapitel:

»Kapitel 15 a

Tilsynsudvalg

§ 93 a. Med det formål at føre parlamentarisk kontrol med Finanstilsynets tilsyn efter denne lov etableres et tilsynsudvalg.

Stk. 2. Udvalget, der nedsættes efter nyvalg, består af 1 folketingsmedlem fra hvert af de i Folketinget repræsenterede partier. Udvalget vælger selv sin formand.

Stk. 3. Hvert medlem af udvalget kan foranledige udvalget indkaldt til møde til drøftelse af Finanstilsynets tilsynsvirksomhed. Endvidere kan drøftelse i udvalget finde sted efter ønske fra økonomiministeren.

Stk. 4. Økonomiministeren kan efter udvalgets beslutning deltage i udvalgets møder.

Stk. 5. Til udvalget knyttes en sekretær, som ikke er medlem af Folketinget. Sekretæren skal stå i fast tjenesteforhold til Folketinget.

§ 93 b. Økonomiministeren holder tilsynsudvalget orienteret om sager vedrørende kriseramte realkreditinstitutter, der er underlagt Finanstilsynets tilsyn.

§ 93 c. Udvalget kan enten mundtligt eller skriftligt over for økonomiministeren tilkendegive sin opfattelse vedrørende de spørgsmål, som tages under behandling i udvalget.

§ 93 d. Den bevillingsmæssige kontrol med Finanstilsynet er ikke omfattet af udvalgets indseende. Udvalget kan dog i forbindelse med indhentelse af oplysninger blive gjort bekendt med generelle bevillingsmæssige forhold.

§ 93 e. Tilsynsudvalgets medlemmer og sekretær er under ansvar efter straffelovens §§ 152-152 e underlagt tavshedspligt med hensyn til, hvad de erfarer i udvalget.«

17) I den under nr. 38 foreslåede § 98 indsættes i stk. 5, efter nr. 6 som nyt nummer:

»7) Tilsynsudvalget som led i den parlamentariske kontrol med Finanstilsynets tilsynsvirksomhed.«

Nr. 7-14 bliver herefter nr. 8-15.

Af et *mindretal* (FP), tiltrådt af et *mindretal* (SF, DF og KRF):

18) I den under nr. 38 foreslåede affattelse af § 98 affattes stk. 5, nr. 8, således:

»8) Folketingets stående udvalg, som led i den parlamentariske kontrol med forvaltningen, om kriseramte danske realkreditinstitutter, der er trådt i betalingsstandsning, er under konkurs, likvidation, overdragelse eller rekonstruktion, dog således at realkreditinstitutternes enkelte kunder ikke kan identificeres.«

Af *økonomiministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

19) I den under nr. 38 foreslåede § 98 indsættes i stk. 5, nr. 9, før »Rigsrevisionen« ordene: »Statsrevisorerne og«.

Af et *mindretal* (FP), tiltrådt af et *mindretal* (SF, DF og EL):

20) Den under nr. 38 foreslåede § 98 a affattes således:

»§ 98 a. Som part i forholdet til Finanstilsynet anses det realkreditinstitut, som undersøgelsen

efter § 94 vedrører, samt den til hvem en af Finanstilsynet truffet afgørelse i øvrigt retter sig.«

Af et *mindretal* (V), tiltrådt af et *flertal* (S, KF, CD, RV og KRF):

21) I den under *nr. 38* foreslåede § 98 a ind sættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Endelig kan Finanstilsynet, når tilsynet tager en sag op vedrørende redelig forretningsskik og god realkreditinstitutpraksis, jf. § 1, stk. 6, under særlige omstændigheder tillige tilkende partsbeføjelser til andre fysiske eller juridiske personer end de i stk. 2 og 3 nævnte. Partsbeføjelser kan alene tillægges, for så vidt angår den del af sagen, som har direkte og væsentlig betydning for den pågældende. Tilkendelse af partsbeføjelser skal ske under hensyntagen til beskyttelsen af fortrolige oplysninger om de virksomheder, der er under tilsyn.«

Af *økonomiministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, V, KF, CD, RV og KRF):

22) I den under *nr. 38* foreslåede § 98 a ind sættes som *stk. 5*:

»Stk. 5. Partsstatus og partsbeføjelser efter stk. 2-4 er begrænset til forhold, hvor tilsynets afgørelser træffes efter den 20. oktober 1998.«

Til § 2

Af *økonomiministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, V, KF, DF, CD, RV og FP):

23) Før *nr. 1* ind sættes som nyt nummer:

»01. Overskriften til *kapitel 1* affattes således:

»Virksomhedsområde og organisationsform.«

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af et *mindretal* (EL og KRF):

24) *Nr. 1* udgår.

Af *økonomiministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, V, KF, DF, CD, RV og FP):

25) *Nr. 1* affattes således:

»1. § 2 ophæves.«

26) Efter *nr. 4* ind sættes som nyt nummer:

»02. Overskriften til *kapitel 3* affattes således:

»Værdiansættelse, lånegrænser og låneudmåling.«

27) Efter *nr. 4* ind sættes som nyt nummer:

»03. § 12, *stk. 1*, affattes således:

»Instituttets lån i de i § 1, stk. 2, nævnte ejendomme skal være placeret inden for en lånegrænse på 70 pct. For de i § 1, stk. 2, nævnte ejendomme, der efter realkreditlovens bestemmelser kan belånes som ejerboliger til helårsbrug, er den i 1. pkt. nævnte lånegrænse dog 80 pct.«

28) Efter *nr. 7* ind sættes som nyt nummer:

»04. I § 14, *stk. 2*, ind sættes efter »midler«: »samt om opgørelse af den cirkulerende obligationsmasse og andre forpligtelser.«

Til § 3

29) I det under *nr. 2* foreslåede § 8, *stk. 5*, ændres »obligationsserier« til: »obligationsfondskoder«.

Til § 4

30) I den under *nr. 1* foreslåede affattelse af § 2, *stk. 3, nr. 1*, ændres »obligationsserier« til: »obligationsfondskoder«.

Til § 5

31) I *stk. 7* ændres »obligationsserier« til: »obligationsfondskoder«.

Af *økonomiministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

32) § 5, *stk. 8*, ophæves.

Stk. 9 bliver herefter *stk. 8*.

Af *økonomiministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, V, KF, DF, CD, RV og FP):

33) I *stk. 9* ændres »obligationsserier« til: »obligationsfondskoder«.

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 7 og 24.

Til nr. 2, 5, 8-11, 13-15, 19, 22, 23 og 25-33.

Regeringen fremsatte lovforslaget, der efterfølgende har været til høring. Bl.a. i lyset af den foretagne høring foreslås der justeringer af lovforslaget.

I lovforslaget er foreslået en lånegrænse for landbrugsejendomme m.v. på 60 pct. af ejendommens værdi. Dette skete ud fra hensynet til at sikre samme lånegrænse for alle erhvervs-ejendomme.

Der foreslås nu en justering af dette forslag, således at lånegrænsen for landbrugsejendomme m.v. for de almindelige realkreditinstitutter hæves fra 60 til 70 pct. Dette indebærer samme lånegrænse for de almindelige realkreditinstitutter som for Dansk Landbrugs Realkreditfond, DLR.

Som konsekvens heraf foretages en ændring af DLR-loven, således at der ikke længere er tale om delvis eneret for DLR ved to-lags-belåning.

Det er endvidere hensigten at ændre bekendtgørelsen om de almindelige realkreditinstitutters låneudmåling og værdiansættelse, således at værdien af driftsinventar og besætning ved belåning af landbrugsejendomme m.v. maksimalt kan indgå med 30 pct. af værdien af jord og bygninger. Dette skal ses i lyset af, at den nuværende grænse på 50 pct. ved enhedsbelåning forekommer for høj.

Ud af en samlet realkreditbelåning til landbruget på ca. 120 mia. kr. tegner DLR og de almindelige realkreditinstitutter sig for henholdsvis $\frac{1}{3}$ og $\frac{2}{3}$ af markedet. De almindelige realkreditinstitutter har ydet enhedsbelåning (dvs. belåning op til 70 pct.) for sammenlagt ca. 17 mia. kr. Dette svarer til ca. 14 pct. af hele landbrugets realkreditfinansiering. En lånegrænse op til 70 pct. vurderes ikke at berøre realkreditobligationernes guldrandethed.

Herudover indeholder ændringsforslaget en række tekniske ændringer vedrørende intern revision og ideelle anparter.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Ændringsforslagene må forventes at fremme konkurrencen om den fremtidige realkreditfinansiering af landbrugsejendomme m.v. Dette

vil afhænge af udlånspolitikken hos de fremtidige udbydere af realkreditlån på landbrugsområdet.

Ændringsforslagene skønnes i øvrigt ikke at få konsekvenser for borgerne.

Statsfinansielle konsekvenser

Ændringsforslagene skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser. Ændringsforslagene har ikke finansielle konsekvenser for amts- eller primærkommuner.

Administrative konsekvenser for det offentlige

Ændringsforslagene skønnes ikke umiddelbart at have administrative konsekvenser.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Ændringsforslagene kan lette de administrative byrder for jordbruget, idet det i større omfang vil blive muligt at opnå realkreditfinansiering i ét institut.

Forholdet til EU-retten

DLR er undtaget fra EU's bankdirektiver, der også regulerer realkreditinstitutterne.

På dansk foranledning blev IRF og DLR i oktober 1986 optaget på en undtagelsesliste fra EU's banksamordningsdirektiver. Skibskreditfonden blev allerede optaget på undtagelseslisten i 1977. I banksamordningsdirektiverne sættes der ikke kriterier for denne undtagelsesliste, men Kommissionen har i hvert tilfælde vurderet de enkelte landes ønsker om undtagelse fra direktiverne.

I begrundelsen for, at Kommissionen imødekom Danmarks anmodning om, at IRF og DLR blev undtaget fra banksamordningsdirektiverne, blev det anført, at:

»det er Kommissionens opfattelse, at i betragtning af disse meget specialiserede institutters ringe betydning for det danske banksystem bør begge undtages permanent fra direktiv 77/789/EØF«.

DLR vil med fremsættelsen af ændringsforslagene stadig være et specialiseret institut med en yderst begrænset markedsandel på bank- og realkreditområdet. Der lægges ikke med ændringsforslagene op til en ændring af DLR's maksimale lånegrænse.

Det skal også bemærkes, at muligheden for, at realkreditinstitutter kan yde lån op til 70 pct. un-

der visse betingelser, har eksisteret siden begyndelsen af 1986 og således også i oktober 1986, hvor DLR blev undtaget fra banksamordningsdirektiverne.

Det bemærkes, at Skibskreditfonden fortsat er undtaget fra bankdirektiverne, mens IRF blev omfattet, da to-lags-belåningen på industriområdet blev afskaffet i begyndelsen af 1990'erne.

Regeringen ser gerne, at DLR fortsat friholdes fra EU's banksamordningsdirektiver, og vil drøfte dette spørgsmål med EU-Kommissionen. Såfremt DLR omfattes af EU's bankdirektiver, vil DLR blive omfattet af solvensdirektivet. Dette indebærer bl.a., at reglerne for opgørelse af egenkapitalen og dermed solvenskravet bliver anderledes end de regler, DLR skal opfylde i dag i henhold til DLR-loven. Idet DLR hermed ikke vil kunne indregne garantikapital og grundfonde ved opgørelse af kapitalkravet, er det oplyst, at kapitalkravet til DLR vil øges med mellem 0,8 og 1 mia. kr. DLR's grundfonde er tegnet af Nationalbanken og pengeinstitutterne, mens garantikapitalen er stillet af pengeinstitutterne. Det må forventes, at DLR kan opnå en overgangsordning, efter hvilken grundfonde og garantikapital kan medregnes. De almindelige realkreditinstitutter har en tiårig overgangsperiode fra 1991 til 2001, hvori den solidariske hæftelse kan medregnes til kapitalgrundlaget under delvis nedtrapning.

Ad nr. 2

Ændringsforslaget har til formål at præcisere, at interne revisorer, som det hele tiden har været tilsigtet, kan fungere i alle realkreditinstitutters koncerntilknyttede virksomheder.

Ad nr. 5

Ændringen er af redaktionel karakter.

Ad nr. 8

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 9.

Ad nr. 9

Det foreslås, at realkreditinstitutterne kan yde lån til landbrugsejendomme m.v. op til 70 pct. af ejendommens værdi.

Ændringsforslaget indebærer en udvidelse af realkreditinstitutternes mulighed for belåning af landbrugsejendomme m.v., idet realkreditinsti-

tutterne i dag kun kan yde lån op til 70 pct. i de omhandlede ejendomme, såfremt der samtidig optages indekslån, type II, på mindst 20 pct. af ejendommens værdi.

Ændringsforslaget indebærer, at der i loven indføres samme lånegrænse på 70 pct. for DLR og de almindelige realkreditinstitutter ved belåning af landbrugsejendomme m.v.

Ad nr. 10

Det foreslås, at det i lovforslaget foreslåede § 27, 2. pkt., udgår, da bestemmelsen begrænser realkreditinstitutternes mulighed for at yde lån ud over lånegrænsen mod garanti eller selvskyldnerkaution fra stat eller kommune til lån til opførelse, om- og tilbygning, vedligeholdelse eller opretning. Da det kun er muligt at give lån ud over lånegrænserne mod garanti eller selvskyldnerkaution fra stat eller kommune, vurderes der ikke at være behov for denne begrænsning.

Ad nr. 11

Som led i yderligere regelforenkling foreslås det at ændre formuleringen af § 42, stk. 2. Bestemmelsen vil indholdsmæssigt blive bredere end den nugældende bestemmelse, hvilket imidlertid skal sammenholdes med, at blandt andet værdiansættelsesreglerne vil begrænse institutternes mulighed for at belåne ideelle anparter.

Ad nr. 13

Bestemmelsen har vist sig overflødig, og det foreslås derfor, at den udgår.

Ad nr. 14

Det foreslås, at Industriens Realkreditfond undtages for bestemmelsen i § 74, stk. 2. Begrundelsen herfor er identisk med begrundelsen for undtagelsen fra § 74, stk. 4, og der kan henvises til bemærkningerne herom.

Ad nr. 15

Ændringsforslaget er en følge af, at der i lovforslaget er foreslået en ændret affattelse af § 77, stk. 10, således at denne harmoniseres med bank- og sparekasselovens § 37 a, stk. 9. I bank- og sparekasseloven findes en bestemmelse om, at Finanstilsynet kan bestemme, at stk. 9 finder anvendelse i andre tilfælde. En tilsvarende bestemmelse findes ikke i realkreditloven.

Det kan imidlertid tænkes, at realkreditinstitutterne i fællesskab har en accessorisk virksomhed, hvor tilsynet vil finde det mest korrekt at kræve konsolidering.

Bestemmelsen vil ligeledes kunne anvendes til at kræve underkonsolidering, såfremt tilsynet finder, at der er et tilsynsmæssigt behov herfor. Der kunne f.eks. være et tilsynsmæssigt behov for at kræve underkonsolidering, hvis en koncern, hvor moderselskabet er et finansielt holdingselskab, ejer flere forskellige finansielle delkoncerner.

Ad nr. 19

Rigsrevisionen har ved brev af 10. november 1998 til Økonomiministeriet påpeget, at statsrevisorernes status som revisorer af statsregnskabet i henhold til grundloven i sig selv konstituerer hjemmelen til videregivelse af fortrolige oplysninger fra Finanstilsynet. Rigsrevisionen finder derfor, at statsrevisorerne bør indføjes i loven som berettiget til at modtage de nævnte oplysninger med tavshedspligt til følge.

Rigsrevisionen er indføjet i lovforslaget som berettiget til at modtage fortrolige oplysninger. Der er i den forbindelse tale om at lovfæste den hidtidige praksis, hvorefter Rigsrevisionen kan indhente alle de oplysninger, som er i Finanstilsynets besiddelse, og som skønnes af betydning for udførelsen af Rigsrevisionens arbejde. Baggrunden for den hidtidige praksis er Rigsrevisionens deltagelse i den parlamentariske kontrol med forvaltningen.

Den danske grundlov konstituerer i sig selv en hjemmel for statsrevisorerne til at indhente alle de oplysninger, som er i Finanstilsynets besiddelse, og som skønnes af betydning for udførelsen af statsrevisorernes arbejde. Det findes derfor hensigtsmæssigt også at indføje statsrevisorerne i loven som berettiget til at modtage fortrolige oplysninger fra Finanstilsynet.

Ad nr. 22

For at undgå lovgivning med tilbagevirkende kraft gælder den udvidede adgang til partsstatus og partsbeføjelser i henhold til bestemmelsens stk. 2-4 alene i forhold, hvor Finanstilsynets afgørelser træffes efter den 20. oktober 1998.

Ad nr. 23

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 25.

Ad nr. 25

Med ændringsforslaget ophæves DLR's eneret til at yde lån på grundlag af udstedelse af realkreditobligationer i intervallet 45-70 pct. af ejendommens værdi.

Ad nr. 26

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 27.

Ad nr. 27

Med ændringsforslaget får DLR samme mulighed som institutter under realkreditloven til at yde lån til mindre landbrugsejendomme m.v., hvor erhvervsudøvelsen ikke er af afgørende betydning for ejerens økonomi.

Ad nr. 28

Der vil fortsat ved opgørelsen af reservekravet kunne ses bort fra den del af forpligtelserne, der svarer til lån, hvor staten yder garanti, har overtaget debitorforpligtelsen eller har foretaget indfrielse ved hjælp af andre obligationer og i andre lignende tilfælde. Der vil herudover blive fastsat regler om reduceret reservekrav i tilsvarende omfang, som der gælder for realkreditinstitutterne, der er omfattet af realkreditloven, for den del af den cirkulerende obligationsmasse og øvrige forpligtelser, der forholdsmæssigt kan henføres til boligdelen på en landbrugsejendom m.v.

Ad nr. 29-31 og 33

Ændringerne er af teknisk karakter.

Ad nr. 32

Med de foreslåede ændringer i nr. 8 og 9 vil der ikke være behov for overgangsbestemmelsen.

Til nr. 3

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 7 og 24. Ændringsforslaget indebærer, at de lånetyper m.v., der henvises til i realkreditlovens § 36, fortsat defineres i realkreditloven.

Til nr. 4 og 6

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 7 og 24. Ændringsforslaget indebærer, at den nugældende bestemmelse i realkreditlovens § 24 vedrørende pålydende rente på indeksobligationer m.v. opretholdes.

Til nr. 7 og 24

Ændringsforslagene indebærer, at de regler, der i dag gælder for realkreditinstitutters og DLR's mulighed for at belåne landbrugsejendomme m.v., opretholdes.

Dette indebærer, at DLR's såkaldte eneret til at yde realkreditlån til landbrugsejendomme m.v. i intervallet mellem 45-70 pct. af ejendomsværdien opretholdes.

Til nr. 12

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 4 og 6, som igen er en konsekvens af ændringsforslag nr. 7 og 24.

Til nr. 16

Hidtidige erfaringer har vist, at det på grund af tavshedsbestemmelserne i den finansielle tilsynslovgivning har været svært eller umuligt at udøve en reel kontrol med tilsynsmyndighederne og den ansvarlige minister. Behovet for den parlamentariske kontrol har vist sig i en række sager, herunder bl.a. Spar Nord-sagen, Færø-bank-sagen og senest Hafnia-sagen. For at tilgode Folketingets muligheder for i sager af en vis betydning at kunne få adgang til de fornødne dokumenter med henblik på at påse, at lovgivningen overholdes, er det nødvendigt at etablere en særlig parlamentarisk konstruktion, som under iagttagelse af tavshedsbestemmelserne i den finansielle tilsynslovgivning sikres den fornødne adgang til tilsynsmyndighedernes sagsbehandling. Konstruktionen kan på grund af Finanstilsynets tavshedspligt alene etableres ved lov. En sådan lov vil være i overensstemmelse med de gældende EU-forpligtelser på området.

Der etableres et tilsynsudvalg, som har til opgave at føre parlamentarisk kontrol med Finanstilsynets virksomhed.

Hvert af de partier, der er repræsenteret i Folketinget, udpeger efter nyvalg et medlem af tilsynsudvalget.

Udvalget, der holder møde efter anmodning fra et medlem, kan indhente oplysninger om alle

dele af Finanstilsynets tilsynsvirksomhed. Økonomiministeren er forpligtet til af egen drift at orientere udvalget om sager vedrørende kriseramte institutter, der er undergivet Finanstilsynets tilsyn.

Tilsynsudvalget kan over for økonomiministeren tilkendegive sin opfattelse vedrørende de spørgsmål, udvalget behandler, men er i øvrigt ikke beføjet til at træffe beslutninger vedrørende konkrete sager, der forelægges udvalget.

Tilsynsudvalgets medlemmer er underlagt tavshedspligt efter straffelovens §§ 152-152 e med hensyn til enhver oplysning, de under deres hverv bliver vidende om.

Til nr. 17

Bestemmelsen indsættes med henblik på at fastslå, at Finanstilsynets tavshedspligt ikke er til hinder for, at tilsynet eller økonomiministeren videregiver oplysninger til det under nr. 16 foreslåede tilsynsudvalg.

Til nr. 18

Det har gentagne gange vist sig umuligt for Folketingets stående udvalg at få oplysninger vedrørende de finansielle institutter - oplysninger, der er nødvendige for, at lovgivningsmagten kan udføre den almindelige parlamentariske kontrol med forvaltningen. Det er forslagsstillernes opfattelse, at de gældende regler må betragtes som værende både unødigt stramme og retssikkerhedsmæssigt stærkt betænkelige. Dette skal ses i lyset af, at den skærpede tavshedspligt ifølge Justitsministeriet ikke er direktivbestemt. Det fremgår således hverken af 1. eller 2. banksamordningsdirektiv, at der ikke kan videregives fortrolige oplysninger til Folketingets stående udvalg, hvorfor der klart er tale om en overimplementering. Det fremgår således også af advokat, dr.jur. Jan Schans Christensens »Eneudredning om partsbegreb og tavshedspligt i den finansielle tilsynslovgivning« udgivet af Erhvervsministeriet i september 1996, side 101 ff., at en række andre EU-lande i deres nationale lovgivning har hjemmel til at videregive fortrolige oplysninger til parlamentsudvalg.

Det foreslås, at den ansvarlige minister skal kunne videregive fortrolige oplysninger vedrørende kriseramte institutter m.v. til Folketingets stående udvalg som led i den parlamentariske kontrol med forvaltningen. De pågældende fol-

ketingsmedlemmer, der modtager oplysningerne, vil i medfør af § 98, stk. 6, blive omfattet af tavshedspligten i stk. 1.

Videregivelse af fortrolige oplysninger forudsætter, at realkreditinstituttet er kriserampt og som følge heraf er trådt i betalingsstandsning, overdrages, er under konkurs, likvidation eller rekonstruktion.

Denne betingelse tilsigter at afgrænse de tilfælde, hvor en videregivelse til Folketingets stående udvalg er særlig relevant for den parlamentariske kontrol. Finanstilsynet og andre myndigheder, herunder især skattemyndighederne, vil i en sådan situation være tæt involveret i afviklingen, overdragelsen eller rekonstruktionen m.v. af instituttet.

Til nr. 20

Ændringsforslaget indebærer, at partsbegrebet i loven udvides, således at f.eks. kunder i realkreditinstituttet bliver betragtet som parter i sager, der vedrører kundens forhold i realkreditinstituttet.

Baggrunden for forslaget er, at det særlige partsbegreb i de gældende finansielle love, der afskærer kunder i et pengeinstitut, forsikrings-selskab samt et realkreditinstitut fra rettigheder, som følger af de almindeligt gældende forvaltningsretlige regler, bør ændres.

De gældende regler indebærer f.eks., at en kunde, der klager over et realkreditinstituts behandling, ikke kan få adgang til nogen oplysninger overhovedet, selv om det faktisk er kundens oplysninger, der danner grundlag for, at Finanstilsynet iværksætter en nærmere undersøgelse af realkreditinstituttet. Samme kunde kan heller ikke klage over Finanstilsynets afgørelse til Erhvervsankenævnet, da vedkommende ikke betragtes som part, selv om afgørelsen på mange måder også retter sig til kunden. Særligt rammer disse bestemmelser de mindre erhvervs-kunder, der heller ikke kan indbringe sagen for de private ankenævn, og som derfor er tvunget til at indbringe sagen for domstolene, hvilket både er tidkrævende og økonomisk meget byrdefuldt.

Det er klart, at langt størstedelen af Finanstilsynets afgørelser, f.eks. for så vidt angår krav til solvens, regnskab m.v., alene involverer de finansielle institutter som parter, men det er forslagsstillernes opfattelse, at det ved afgørelser, der også har virkning for andre end det finansielle institut, bør sikres, at elementære rettigheder

som klageadgang og aktindsigt gælder for alle, der berøres af afgørelsen.

Dette synspunkt støttes da også af juridiske eksperter; senest har således advokat, dr.jur. Jan Schans Christensen i »Eneudredning om tavshedspligt og partsbegreb i den finansielle tilsynslovgivning« på side 167 anført følgende betragtning: »På den anden side har indførelsen af det særlige partsbegreb også medført, at man uden at det er klart, om man har ønsket denne virkning - i meget vid udstrækning har afskåret Finanstilsynet og Erhvervsankenævnet fra på baggrund af et konkret skøn at tillægge andre end de tilsynsbelagte virksomheder selv partsbeføjelser som f.eks. klageadgang m.v. Dette gælder også, selv om man - som nærmere redegjort for i kapitel V - kan pege på en række situationer, hvor der kunne være anledning til at foretage en konkret afvejning af, om en person af særlige grunde bør tillægges visse partsbeføjelser.«

Følgende anføres endvidere på side 168 i eneudredningen: »Måtte man finde en ændring af det særlige partsbegreb betimelig, taler meget derfor for, at man ikke skal vende tilbage til det almindelige forvaltningsretlige partsbegreb, men snarere finde et andet afgrænsningskriterium end det i dag anvendte. Overvejelser om et ændret, men fortsat begrænset partsbegreb bør formentlig inddrage en konkret vurdering, tilfælde for tilfælde, af behovet for tildeling af (visse) partsbeføjelser til andre berørte interesser end de tilsynsbelagte virksomheder. Sådanne overvejelser kunne måske mest hensigtsmæssigt ske under medvirken af de berørte branche- og forbrugerorganisationer som led i en mere overordnet vurdering af det klagesystem, som findes i den finansielle sektor. Under alle omstændigheder bør man efter min opfattelse - om ikke andet så af ordensmæssige grunde - præcisere i tilsynslovene, at den, til hvem en af Finanstilsynet truffet afgørelse retter sig, naturligvis har partsstatus i relation til afgørelsen, også selv om den pågældende ikke er en tilsynsbelagt virksomhed.«

Forslaget indebærer, at det ikke kun er realkreditinstituttet, der anses som part i de sager, hvori Finanstilsynet træffer afgørelser, men at tillige andre, som f.eks. kunder i realkreditinstituttet, som Finanstilsynets afgørelse retter sig til, er parter i forhold til sagen.

Partsstatus betyder, at de gældende forvaltningsretlige regler om partshøring, aktindsigt og klageadgang også finder anvendelse for disse.

Dette betyder f.eks., at klageren skal betragtes som part i de tilfælde, hvor Finanstilsynet på baggrund af en konkret klage iværksætter en undersøgelse af, hvorvidt et realkreditinstitut har levet op til reglerne om god skik og praksis.

Endvidere skal tillige f.eks. kunder, der på grund af en afgørelse fra Finanstilsynet bliver berørt af afgørelsen - selv om selve afgørelsen formelt set alene er rettet mod instituttet - også betragtes som part. Det må i øvrigt i de enkelte sager bero på en konkret vurdering af sagen, herunder afgørelsens art, hvem der i den enkelte sag efter den foreslåede bestemmelse skal betragtes som parter. Det bemærkes dog, at kunder, der efter forvaltningslovens almindelige partsbegreb ikke ville kunne opnå partsstatus, heller ikke efter lovforslagets bestemmelser vil kunne få det, ligesom det heller ikke er alle, der har en »interesse« i en sag, der vil kunne opnå partsstatus.

Til nr. 21

Advokat, dr.jur. Jan Schans Christensen anfører i sin eneudredning, side 144:

»Erhvervsankenævnet har imidlertid yderligere fastslået, at selv hvor Finanstilsynet på baggrund af en konkret klage iværksætter en undersøgelse vedrørende et pengeinstituts overholdelse af god pengeinstitutpraksis, bliver den, som har indgivet klagen, ikke part i sagen vedrørende undersøgelsen. Han eller hun har dermed ikke krav på at få aktindsigt i, endsige ret til at fremsætte sine bemærkninger til den redegørelse fra pengeinstituttet, som Finanstilsynet indhenter foranlediget af klagen. Og han eller hun har dermed heller ikke mulighed for at vurdere, om og i hvilket omfang Finanstilsynet forfølger sagen, eller for at påklage Finanstilsynets afgørelse, hvis Finanstilsynet efter at have foretaget sin undersøgelse ikke finder anledning til at foretage sig yderligere over for pengeinstituttet.«

Den foreslåede bestemmelse åbner mulighed for, at Finanstilsynet under særlige omstændigheder tillige kan give kunder m.fl. en eller flere partsbeføjelser. Anvendelsen af bestemmelsen forudsætter, at der er tale om en sag, der vedrører tilsynet med, at realkreditinstitutter drives i overensstemmelse med redelig forretningsskik og god realkreditinstitutpraksis, samt at sagen har en direkte og væsentlig betydning for den pågældende. Partsbeføjelser efter denne bestemmelse kan ikke tilkendes juridiske og fysiske

personer i deres egenskab som nævnt i stk. 2 og 3.

Finanstilsynet er ikke klageinstans for kunders klager over realkreditinstitutter. Privatkunder kan få deres klager over et realkreditinstitut behandlet i Realkreditankenævnet og erhvervs-kunder hos domstolene. Langt de fleste kundeklager henhører under Realkreditankenævnet eller domstolene, allerede fordi klagen vedrører forhold uden for Finanstilsynets kompetence, f.eks. formueretlige tvister.

Finanstilsynet kan således kun skride ind over for en generel eller principiel adfærd i strid med god realkreditinstitutpraksis, hvis der er tale om en praksis fra realkreditinstitutets side og ikke blot en adfærd i et enkeltstående tilfælde. Der kan dog forekomme tilfælde, hvor det påklagede forhold kan tages op af tilsynet på baggrund af et enkeltstående tilfælde, forudsat at tilfældet er udtryk for en generel adfærd i strid med redelig forretningsskik.

Når Finanstilsynet tager en sag op vedrørende redelig forretningsskik og god realkreditinstitutpraksis, har det hidtil alene været det berørte realkreditinstitut, som blev inddraget som part i sagen. Da det imidlertid ikke kan afvises, at der i konkrete sager af den her omhandlede beskaffenhed kan være forhold, som har direkte og væsentlig betydning for en kunde m.fl., foreslås det med denne bestemmelse, at der tillægges tilsynet adgang til - gennem et konkret skøn inden for rammerne af bestemmelsen - at tillægge kunden m.v. visse partsbeføjelser.

Det forhold, at sagen skal have væsentlig betydning for kunden m.fl., er udtryk for, at der skal indlægges et væsentlighedskriterium i tilsynets skøn. Ved vurderingen af, om partsbeføjelser skal gives, skal Finanstilsynet foretage en afvejning af f.eks. kundens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter og hensynet til beskyttelsen af fortrolige oplysninger om de virksomheder, der er under tilsyn.

Endelig skal Finanstilsynet foretage en afgrænsning af, hvilken del af sagen der vedrører den pågældende. Tildeling af partsbeføjelser efter stk. 4 forudsætter, at sagen kan afgrænses.

Da Finanstilsynet selv er nærmest til at foretage en afvejning af de berørte interesser, foreslås det, at kompetencen til at træffe afgørelse om en eller flere partsbeføjelser ligger hos Finanstilsynet.

I tilfælde, hvor Finanstilsynet har taget en sag op vedrørende et realkreditinstituts overholdelse af redelig forretningsskik og god realkreditinstitutpraksis, og hvor klageren ikke tillægges en eller flere partsbeføjelser, vil tilsynet holde klageren underrettet om sagens eventuelle videre forløb, i det omfang tavshedspligten giver mulighed herfor.

Finanstilsynets afslag på at tage en sag op efter generalklausulen i lovens § 1, stk. 6, kan indbringes for Erhvervsankenævnet, jf. lovens § 100, stk. 3. Det samme gælder, for så vidt angår tilsynets afgørelser om tildeling af partsbeføjelser. Tilsynet vil indrette sin praksis herefter og i øvrigt tilrettelægge den interne koordination, så den sikrer en ensartet praksis.

René Skau Johansen (S) Bjarne Laustsen (S) Ole Vagn Christensen (S)

Claus Larsen-Jensen (S) Frode Sørensen (S) nfm. Christine Antorini (SF)

Sonja Albrink (CD) Morten Helveg Petersen (RV) Frank Aaen (EL) Svend Erik Hovmand (V)

Pia Larsen (V) Kim Andersen (V) Mariann Fischer Boel (V) fmd. Pernille Sams (KF)

Kirsten Jacobsen (FP) Egil Møller (DF) Ole M. Nielsen (KRF)